

הלולא דאדמו"ר מטלנא הרה"צ יצחק אשר טברסקי זללה"ה

רמב"ם הלכות דעות פרק ב הלכה ז

לא יהא אדם בעל שחוק ג ומהתלות ולא עצב ואונן אלא שמח, כך אמרו חכמים שחוק וקלות ראש מרגילין את האדם לערוה, וצוו שלא יהא אדם פרוץ בצחוק ולא עצב ומתאבל אלא מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות, וכן לא יהיה בעל נפש רחבה נבהל להון ולא עצב ובטל ממלאכה, אלא בעל עין טובה ממעט בעסק ועוסק בתורה, ואותו המעט שהוא חלקו ישמח בו, ולא בעל קטטה ולא בעל קנאה ולא בעל תאוה ולא רודף אחר הכבוד, כך אמרו חכמים הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם, כללו של דבר ילך במדה הבינונית שבכל דעה ודעה עד שיהיו כל דעותיו מכוונות באמצעות, והוא ששלמה אמר פלס מעגל רגליך וכל דרכיך יכוננו

רמב"ם הלכות דעות פרק א הלכה א

דעות הרבה יש לכל אחד ואחד מבני אדם וזו משונה מזו ורחוקה ממנו ביותר, יש אדם שהוא בעל חמה כועס תמיד, ויש אדם שדעתו מיושבת עליו ואינו כועס כלל ואם יכעס יכעס מעט בכמה שנים, ויש אדם שהוא גבה לב ביותר, ויש שהוא שפל רוח ביותר, ויש שהוא בעל תאוה לא תשבע נפשו מהלוך בתאוה, ויש שהוא בעל לב טהור מאד ולא יתאוה אפילו לדברים מעטים שהגוף צריך להן, ויש בעל נפש רחבה שלא תשבע נפשו מכל ממון העולם, כענין שנאמר אוהב כסף לא ישבע כסף, ויש מקצר נפשו שדיו אפילו דבר מעט שלא יספיק לו ולא ירדוף להשיג כל צרכו, ויש שהוא מסגף עצמו ברעב וקובץ על ידו ואינו אוכל פרוטה משלו אלא בצער גדול, ויש שהוא מאבד כל ממונו בידו לדעתו, ועל דרכים אלו שאר כל הדעות כגון מהולל ואונן וכילי ושוע ואכזרי ורחמן ורך לבב ואמיץ לב וכיוצא בהן

רמב"ם הלכות דעות פרק א הלכה ד

הדרך הישרה היא מדה בינונית שבכל דעה ודעה מכל הדעות שיש לו לאדם, והיא הדעה שהיא רחוקה משתי הקצוות ריחוק שוה ואינה קרובה לא לזו ולא לזו, לפיכך צוו חכמים הראשונים שיהא אדם שם דעותיו תמיד ומשער אותם ומכוין אותם בדרך האמצעית כדי שיהא שלם בגופו, כיצד לא יהא בעל חמה נוח לכעוס ולא כמת שאינו מרגיש אלא בינוני, לא יכעוס אלא על דבר גדול שראוי לכעוס עליו כדי שלא יעשה כיוצא בו פעם אחרת, וכן לא יתאוה אלא לדברים שהגוף צריך להן ואי אפשר להיות בזולתן כענין שנאמר צדיק אוכל לשובע נפשו, וכן לא יהיה עמל בעסקו אלא להשיג דבר שצריך לו לחיי שעה כענין שנאמר טוב מעט לצדיק, ולא יקפוץ ידו ביותר, ולא יפזר ממנו אלא נותן צדקה כפי מסת ידו ומלוה כראוי למי שצריך, ולא יהא מהולל ושחוק ולא עצב ואונן אלא שמח כל ימיו בנחת בסבר פנים יפות, וכן שאר דעותיו, ודרך זו היא דרך החכמים, כל אדם שדעותיו דעות בינוניות/בינוניות/ ממוצעות נקרא חכם

משנה מסכת אבות פרק א משנה טו

שמאי אומר עשה תורתך קבע אמור מעט ועשה הרבה והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות

משנה מסכת אבות פרק ג משנה יב

רבי ישמעאל אומר הוי קל לראש ונוח לתשחורת והוי מקבל את כל האדם בשמחה

משנה מסכת סנהדרין פרק ו משנה ו

והקרובים באים ושואלין בשלום הדיינים ובשלום העדים כלומר שאין בלבנו עליכם כלום שדין אמת דנתם ולא היו מתאבלין אבל אוננין שאין אנינות אלא בלב

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת אבות פרק ג משנה יב

[יב] קלות היא הזריזות, ונוח - הנחת והיישוב. ואמר בזה הצווי: כשתהיה עם איש גדול המעלה - שים עצמך קל לנגדו, ועמוד לפניו לשמשו כאשר ירצה, ומסור עצמך לו. וכשתהיה עם שחור השיער, כלומר צעיר בשנים - לא תעשה כן, אלא הוקר נפשך עמו, ולא תנהג קלות ולא תשתעשע. אחר כך אמר: אל תחשוב כי אשר הזהרתיך מן השעשוע עם הצעיר בשנים, יחייב שתקבלהו בזעף או בפנים זועמות. לא זו הכוונה. אלא ראוי שתקבל בני האדם כולם, קטנים וגדולים, בן החורין מהם והעבד, כל איש ממין האדם, בשמחה ובטוב לבב. וזה יותר ממאמר שמאי בסבר פנים יפות

ספר מורה הנבוכים חלק א פרק נד

אמנם אמרו כל טובי, הוא רמז להראות אותו הנמצאות כולם, הנאמר עליהם וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד

הקדמת הרמב"ם למשנה

כי לא יתכן שתהיה תכלית האדם לאכול או לשתות או לבעול או לבנות בית או להיות מלך, לפי שכל אלה מקרים עוברים עליו ואינם מוסיפים במהותו. ועוד שכל הפעולות האלה משותפות הן לו ולשאר מיני בעלי החיים, והמדע הוא שמוסיף במהותו ומעתיקו ממצב למצב, ממצב שפל למצב נעלה, לפי שהיה אדם בכח ונעשה אדם בפועל, שהאדם לפני שילמד אינו אלא כבהמה, כי לא נבדל האדם משאר בעלי החיים אלא בהגיון, שהוא חי בעל הגיון, רצוני במלת הגיון השגת המושכלות, וגדול שבמושכלות השגת אחדות הבורא יתעלה וישתבח וכל הקשור בכך מן המדעים האלקיים, לפי ששאר המדעים אינם אלא כדי שיוכשר בהם עד אשר יגיע אל מדעי האלקות, והדבור על הענין הזה בשלימות יאריך מאד

אבל עם השגת המושכלות חובה לנטוש את ההגזמה בתענוגות הגופניות, כי במושכל ראשון ישיג שהרס הנפש בבנין הגוף, ובנין הגוף בהרס הנפש, לפי שאם היה האדם רודף אחר התאות ומעדיף את החושניות ושעבד שכלו לתאותו ונעשה כבהמות וכיענים שאין בדמיונם אלא האכילה והשתיה והבעילה, הרי אז לא יוכל בו הכח האלקי, כלומר השכל, ויהיה אז כחומר בודד צולל בים ההיולי

רמב"ם הלכות דעות פרק ז הלכה ז

הנוקם מחבירו עובר בלא תעשה שנאמר לא תקום, ואף על פי שאינו לוקה עליו דעה רעה היא עד מאד, אלא ראוי לו לאדם להיות מעביר על מדותיו על כל דברי העולם שהכל אצל המבינים דברי הבל והבאי ואינן כדי לנקום עליהם

רמב"ם הלכות תשובה פרק ז הלכה א - ב

הלכה א

הואיל ורשות כל אדם נתונה לו כמו שבארנו ישתדל אדם לעשות תשובה ולהתודות בפיו מחטאיו ולנעור כפיו מחטאיו כדי שימות והוא בעל תשובה ויזכה לחיי העולם הבא

הלכה ב

לעולם יראה אדם עצמו כאילו הוא נוטה למות ושמא ימות בשעתו ונמצא עומד בחטאו לפיכך ישוב מחטאיו מיד, ולא יאמר כשאזקין אשוב שמא ימות טרם שיזקין, הוא ששלמה אמר בחכמתו בכל עת יהיו בגדיך לבנים

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קנג עמוד א

תנן התם, רבי אליעזר אומר: שוב יום אחד לפני מיתתך. שאלו תלמידיו את רבי אליעזר: וכי אדם יודע איזהו יום ימות? - אמר להן: וכל שכן, ישוב היום שמא ימות למחר, ונמצא כל ימיו בתשובה

תלמוד בבלי מסכת שבת דף לב עמוד א

תנו רבנן: מי שחלה ונטה למות אומרים לו: התודה, שכן כל המומתין מתודין

ספר שערי תשובה לרבינו יונה שער ב אות כה

כה ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (אבות פרק ג, משנה א): הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה: מאין באת? מטיפה סרוחה; ולאן אתה הולך? למקום עפר רמה ותולעה; ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון? לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. ביאור הדבר: כאשר תחשוב מאין באת תכניע נפשך ותשנא הגאווה; וכאשר תזכור לאן אתה הולך, תבזה העולם ותכיר כי מותרו אין ולא תתעסק בו זולתי לעבודת הבורא ית'; וכאשר תשיב אל לבך לפני מי אתה עתיד ליתן את החשבון יהא מורא שמים עליך. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (בראשית רבה, ט, ה): (בראשית א, לא): "וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד" - זה המות, כי גם המות טוב להכניע הנפשות ולהיות חתת אלקים על הלבבות, ולבלתי עשות העולם הזה עיקר

ויש אנשים שאינם נותנים פנאי לנפשם לקבוע עתים להבין לאחריתם מטרדתם בקניני העולם, כעין שכתוב (איוב ד, כא): "הלא נסע יתרם במ ימותו ולא בחכמה". פירוש: "הלא נסע יתרם" - ממונם - מהם בנסיעתם, הנה כי אין לו בהם תועלת, אבל אבד מהם טובה הרבה, כי גרם להם אשר ימותו ולא בחכמה, כי לא חכמו להבין לאחריתם ולתקן נפשם ולהכין צידה לדרכם, כענין שכתוב (דברים לב, כט): "לו חכמו ישכילו זאת יבינו לאחריתם"

רמב"ם הלכות אבל פרק יג הלכה יא

אל יתקשה אדם על מתו יתר מדאי, שנאמר אל תבכו למת ואל תנודו לו, כלומר יתר מדאי שזהו מנהגו של עולם, והמצער [עצמו יותר] על מנהגו של עולם הרי זה טפש, אלא כיצד יעשה, שלשה לבכי, שבעה להספד, שלשים יום לתספורת ולשאר החמשה דברים

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת אבות - שמונה פרקים פרק ד

וזאת התורה השלימה, המשלמת אותנו, כמו שהעיד עליה יודעה: "תורת ה' תמימה... מחכימת פתי" - לא זכרה דבר מזה. ואמנם כוונה שיהיה האדם טבעי, הולך בדרך האמצעית: יאכל מה שמותר לו לאכול בשיווי, וישתה מה שמותר לו לשתות בשיווי, ויבעל מי שמותר לו לבעול בשיווי, ויישב המדינות בצדק וביושר, לא שישכון במערות ובהרים, ולא שילבש השער והצמר, ולא שיטריח הגוף ויענהו. והזהיר מזה במה שבא אלינו בקבלה. אמר בנזיר: +במדבר ו, יא+ "וכפר עליו מאשר חטא על הנפש", ואמרו: "וכי על אי זה נפש חטא זה? על שמנע עצמו מן היין. והלא דברים קל וחומר, אם מי שציער עצמו מן היין צריך...::" "....." "כפרה, המצער עצמו מכל דבר על אחת כמה וכמה